

Toimintakertomus tilikaudelta 2016

Taloudellinen toimintaympäristö

Maailmantalouden kasvu jatkui vuoden 2016 aikana. Talouden elpyminen Yhdysvalloissa ja euroalueella jatkui, ja Suomen talous kääntyi vihdoin varovaiseen nousuun. Epävarmuus toimintaympäristössä tekee myös kuluva vuodesta haastavan. Työeläkkeet on hyvin turvattu myös talouden myllerryksessä. Varmassa on valmistauduttu eläkelakien muutoksiin yhdessä asiakkaiden kanssa.

Sijoitusmarkkinoilla tunnelmat vaihtuivat vuoden 2016 aikana moneen kertaan. Poliittinen epävarmuus lisääntyi useiden merkittävien vaalien myötä, mutta niiden vaikutukset markkinoihin olivat maltillisia ja lyhyitä tai jopa odotuksiin nähden päinvastaisia.

Vuoden alussa Kiinan taloutta ja pääomamarkkinoita koskeva epävarmuus sekä Lähi-idän tilanne ravistelivat markkinoita. Brexit-äänestyksen alla odotettiin markkinahäiriöitä, mutta notkahdus jäi lyhyeksi. Markkinat reagoivat Yhdysvaltain presidentinvaalien tulokseen myönteisesti. Korot olivat laskusuunnassa alkuvuoden, mutta valtionlainojen korot kääntyivät Yhdysvaltain vaalien jälkeen nousuun. Inflaatio alkoi vahvistua Yhdysvalloissa ja myös euroalueella vuoden loppua kohti. Rahapolitiikan muutokset heijastuvat arvostuksiin myös muissa omaisuuslajeissa.

Yhdysvalloissa talouden myönteinen vire jatkui: työllisyystilanne parani, työpaikkojen määrä kasvoi ja palkkojenkin nousua näkyi. Kuluttajien luottamus on pitänyt yllä kulutuskysynnän kasvua jo pitkään ja inflaatio-odotukset ovat talouden elpymisen ja työmarkkinoiden vahvistumisen myötä kasvaneet. Joulukuussa Yhdysvaltain keskuspankki jatkoi rahapolitiikan normalisoimista nostamalla ohjauskorkoaan ja ennakoimalla uusia kiristyksiä vuoden 2017 aikana. Uuden hallinnon suunnitteleman elvytysohjelman mittaluokka ja eteneminen ovat vielä epävarmoja, mutta tavoitteet protektionismin lisäämisestä kasvattavat epävarmuutta maailmantalouden suunnasta ja kasvusta.

Kiinassa talous kasvoi elvytyksen ansiosta vakaata tahtia, mutta kasvu on kotimarkkinoiden merkityksen kasvattamiseen kytkeytyvän talouden rakenteiden muutoksen myötä hidastumassa. Toisaalta Kiinassa on huolta ylikapasiteetista, velkaantumisesta, markkinakuplista sekä rahoitussektorin muista ongelmista. Japanin taloudessa oli merkkejä maltillisesta elpymisestä vuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana. Venäjän talous oli edelleen syvissä ongelmissa.

Euroalueen talous eteni suotuisasti, ja elpymistä tukivat edelleen Euroopan keskuspankin mittavat rahapolitiiset toimet. Vaikka euroalueella on huolta eräiden merkittävien pankkien tilanteesta, rahoitusolot ovat kuitenkin helpottuneet. Kuluttajien luottamus talouteen on vahvistunut, samoin yritysten odotukset. Dollarin vahvistuminen suhteessa euroon osaltaan tukee viennin vahvistumista, joskin epäselvyys Britannian euroeron lopullisesta sisällöstä aiheuttaa edelleen epävarmuutta.

Rahapolitiikan suuntaviivat tukevat yhä kasvua euroalueella. Euroopan keskuspankki ilmoitti joulukuussa 2016 pidentävänsä arvopaperien osto-ohjelmaansa vuoden 2017 loppuun ja samalla pienentävänsä kuukausittaisten operaatioidensa arvoa. Inflaatio on alkanut vahvistua myös euroalueella ja monet kriisimaat ovat saaneet taloutensa merkittävästi paremmin raiteilleen rakenneuudistusten ansioista. Finanssipolitiikan kiristymisen hellittäminen on tukenut kysynnän kasvua.

Suomen talous kääntyi vihdoin kasvuun

Suomen talous kasvoi vuonna 2016 ennusteita nopeammin. Valtiovarainministeriö arvioi kokonaistuotannon kasvaneen 1,6 % edellisvuodesta. Kasvua vauhditti kotimarkkinoiden odotettua suotuisampi kehitys.

Kuluttajien luottamus talouteen vahvistui. Kotitalouksien säästämisasteen lasku, reaalityulojen kasvu ja vaimea kuluttajahintojen nousu tukivat yksityistä kulutuskysyntää yhdessä matalan korkotason ja kotitalouksien velanoton kasvun kanssa. Parantunut työllisyystilanne tuki tätä kehitystä. Pitkäaikaistyöttömyys on kuitenkin syventynyt ja Suomen työmarkkinoita vaivaavat edelleen rakenteelliset jäykkyydet, jotka näkyvät kohtaanto-ongelmina.

Suomalaisten yritysten tulevaisuuden näkymät olivat edelleen varsin varovaiset. Yksityiset investoinnit kuitenkin kasvoivat vuoden 2016 tammi–syyskuussa 2,8 % edellisvuodesta.

Vientikysyntä virkistyi vuoden loppua kohti ja pahin aallonpohja ohitettiin. Teollisuuden tuotantovolyymit vahvistuivat vuoden aikana useimpina kuukausina sekä edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta että verrattuna edelliseen kuukauteen. Tilastokeskuksen mukaan teollisuustuotanto kasvoi vuoden 2016 tammi–marraskuussa 2,3 % vuoden takaiseen verrattuna.

Vuonna 2016 sovittiin kilpailukyky sopimuksesta, joka vahvistaa viennin hintakilpailukykyä suhteessa kilpailijamaihin. Kilpailukykyyn paranemisen ja viennin elpymisen odotetaan vahvistavan työllisyyttä ja talouskasvua. Lyhyellä tähtäimellä kilpailukyky sopimus heikentää yksityisen kulutuksen kasvun mahdollisuuksia, kun palkan- korotuksia ei tehdä. Välittömät vaikutukset julkistalouteen ovat negatiivisia, kun palkansaajien kohoavien sosiaalivakuutusmaksujen vaikutusta kotitalouksien ostovoimaan kompensoidaan verohelpotuksilla.

Julkinen talous on edelleen merkittävästi alijäämäinen ja sen merkitys korostuu lähivuosina, kun väestön ikääntyminen kasvattaa eläke- ja hoivamenoja. Talouden kasvu ei vielä vahvistumisestaan huolimatta ole riittävää julkisen talouden tasapainottumiseksi. Suomen talouden kasvun pohjan vahvistumisessa viennin elpyminen on ratkaisevaa, sillä kotimarkkinat eivät yksin riitä luomaan talouskasvua.

Työeläkejärjestelmä

Uudistunut työeläkelainsäädäntö on astunut voimaan vuoden 2017 alussa. Eläkeuudistuksen tavoitteena on pidentää työuria ja vahvistaa eläkejärjestelmän taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä ja sillä kurotaan umpeen myös julkisen talouden kestävyysvajetta. Vanhuuseläkkeen ikärajat nousevat portaittain 65 vuoteen ja tämän jälkeen ne sidotaan elinajanodotteen muutokseen. Osittainen varhennettu vanhuuseläke korvaa osa-aika-eläkkeen

ja uusia osa-aikaeläkkeitä ei enää myönnetä. Eläkeuudistuksen myötä pitkään uran raskasta työtä tehneet voivat hakea työuraeläkettä.

Osittain rahastoivassa eläkejärjestelmässä työllisyyden merkitys korostuu. Siksi on tärkeää, että eläkeuudistuksen tavoitteiden toteutumista tuetaan työpaikoilla. Tavoitteet työurien pidentämisestä eivät välttämättä kohtaa työpaikoilla ja ihmisten elämässä, kun taloudessa menee huonosti ja rakennemuutos ravistelee yrityskenttää. Tuemme muutoksissa asiakasyrityksiämme ja vakuutettujamme: Varma on vahva osaaja työeläkekuntoutuksen ja työkykyjohtamisen asiantuntijana.

Eläkeuudistuksen tavoitteena on eläkemaksutason vakauttaminen. Eläkeuudistuksen ja kilpailukykyneuvottelujen yhteydessä sovittiin työeläkemaksun keskimääräiseksi tasoksi 24,4 % vuoden 2021 loppuun saakka. Vuoden 2016 lopulla valmistuneiden Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin laskelmien perusteella näyttää siltä, että 24,4 %:n maksutaso ei ole riittävä eläkeuudistuksessa sovittujen eläke-etujen rahoittamiseen pitkällä tähtäimellä. Syynä tähän on se, että talouskehitys on ollut odotettua heikompaa ja laskelmissa laskettiin myös oletuksia työeläkejärjestelmän sijoitustuotoista. Pitkällä aikavälillä myös syntyvyyden aleneminen kasvattaa maksun korotuspainetta. Eläkeuudistuksessa sovittiin, että eläkesijoittajien mahdollisuuksia riskinottoon ja hyvien sijoitustuottojen tavoitteluun parannetaan vuoden 2017 alusta lähtien.

Vakavaraisuusrajan laskentaa koskeva lainsäädäntö uudistui 1.1.2017 alkaen. Vakavaraisuusrajan laskenta muuttui enemmän riskifaktoripohjaiseksi ja erillisestä katesäännöstöstä luovuttiin. Uusi vakavaraisuusraja ei ole tunnuslukumielessä suoraan vertailukelpoinen nykyisen rajan kanssa. Varma on ottanut uuden vakavaraisuuslainsäädännön mukaisen laskennan käyttöön tilikauden 2017 alusta.

Kilpailukyky sopimuksessa sovittiin, että työntekijän työeläkemaksu nousee asteittain yhteensä 1,2 prosenttiyksikköä vuosina 2017–2020 ja työnantajan keskimääräinen maksu alenee vastaavasti. Työmarkkinaosapuolet sopivat myös muutoksista työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoon. Jatkossa työeläkevakuutusyhtiöiden hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä 1/3 valitaan palkansaajia ja 1/6 työnantajia edustavien keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Muutokset tulevat voimaan työeläkeyhtiön hallituksen osalta vuonna 2020 ja hallintoneuvoston osalta vuonna 2019.

Suomi sijoittui neljänneksi kansainvälisessä eläkejärjestelmiä koskevassa vertailussa vuonna 2016. Suomen sijoitus vertailussa nousi edelliseen mittaukseen verrattuna. Mercer Global Pension Index -arvioinnissa Suomen eläkejärjestelmä oli hallinnon osalta maailman luotettavin ja läpinäkyvin.

Työeläkemaksut ja vastuuvelan tuottovaatimus

Vuonna 2016 TyEL-vakuutuksen keskimääräinen maksu oli 24,0 (24,0) % palkoista, mistä palkansaajan maksuosuus oli 5,70 (5,70) % alle 53-vuotiailla ja 7,20 (7,20) % tätä vanhemmilla. YEL-maksu oli 23,6 (23,7) % vahvistetusta työtulosta alle 53-vuotiailla ja 25,1 (25,2) % tätä vanhemmilla.

Vastuuvelan tuottovaatimus koostui rahastokorosta (3,00 %), eläkevastuiden täydennyskertoimesta ja osake-tuottokertoimesta. Täydennyskertoimen arvo oli vuonna 2016 keskimäärin noin 1,12 %. Osaketuottokerroin vuonna 2016 oli 5,80. Vanhimpien takaisinlainojen ja eräiden muiden erien korkona käytetään perustekorkoa, joka oli koko vuoden 4,50 %. Vakuutusmaksun laskennassa käytettävä vakuutusmaksukorko oli koko vuoden 2,00 %.

Varman taloudellinen kehitys

Varman käypien arvojen mukainen kokonaistulos oli 457 (-164) miljoonaa euroa. Kokonaistulos vuosineljänneksittäin vaihteli tilikauden aikana niin, että kolmas neljännes oli tulokseltaan paras ja ensimmäinen heikoin.

Varman vakavaraisuus kasvoi vuoden 2016 aikana 243 miljoonaa euroa, ja vakavaraisuuspääoma tilikauden päättyessä oli 10 199 (9 956) miljoonaa euroa. Varman vakavaraisuusaste (vakavaraisuuspääoma suhteessa vastuuelkaan) oli 30,9 (31,4) %. Vakavaraisuusrajan verrattuna vakavaraisuuspääoma oli 1,9-kertainen (1,9- kertainen) eli vahvalla tasolla. Vakavaraisuusraja muuttuu sijoitusten riskipitoisuuden mukaan. Varman strategisena tavoitteena on ylläpitää vahvaa vakavaraisuutta vakaan tuoton ja toiminnallisen tehokkuuden avulla.

Sijoitustuotto käyvin arvoin oli 1 953 (1 679) miljoonaa euroa eli 4,7 (4,2) % sijoitetulle pääomalle. Vastuuvelalle hyvitettävä korko oli 1 511 (1 902) miljoonaa euroa. Näin vuoden 2016 sijoitustulos oli 441 (-223) miljoonaa euroa. Liikekulut olivat 28 (26) % vakuutusmaksuihin sisältyviä hoitokustannusosia alhaisemmat, ja hoitokustannus-ylijäämä oli 39 (36) miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tulos oli -38 (23) miljoonaa euroa.

Asiakashyvityksiä varten siirrettiin vuoden 2016 lopussa 121 (115) miljoonaa euroa ositettuun lisävakuutus-vastuuseen. Hyvityssiirto on noin 0,6 (0,6) % vakuutettujen arvioidusta palkkasummasta.

Varmassa vakuutettujen yhteenlaskettu TyEL-palkkasumma vuonna 2016 oli noin 18,8 (18,4) miljardia euroa. Palkkasumman arvioidaan kasvaneen noin 2,5 %. Yhtiön vakuutusmaksutulo oli 4 675 (4 576) miljoonaa euroa, josta TyEL-vakuutusten osuus oli 4 488 (4 380) miljoonaa euroa ja YEL-vakuutusten 187 (196) miljoonaa euroa.

Vuoden päättyessä Varmassa oli vakuutettuna 529 892 (524 340) henkilöä. Voimassa olevia vakuutuksia oli vuoden 2016 lopussa 62 116 (64 530) ja näissä vakuutettuina 35 998 (37 380) yrittäjää ja 493 894 (486 960) työntekijää.

Vuoden 2016 aikana saatettiin voimaan uusia TyEL-vakuutuksia 2 616 (2 732) kappaletta ja YEL-vakuutuksia 3 157 (4 330) kappaletta. Varma menestyi jälleen hyvin TyEL-vakuutusten siirroissa. Telan TyEL-siirtoliiketilaston mukaan Varman nettotulos oli toimialan paras 43 (52) miljoonaa euroa. Menestys asiakashankinnassa tukee maksutulon myönteistä kehitystä.

Ansio- ja työsuhdeilmoituksia tuli vuoden aikana yhteensä 1 905 672 (1 744 332) kappaletta, joista 96 (95) % sähköisiä kanavia pitkin.

Varma palvelee vakuutuksenottajia oman asiakasyhteystoiminnan lisäksi If Vahinkovakuutus Oy:n ja Nordea-konsernin palveluverkon avulla.

Vuonna 2016 eläkkeitä maksettiin bruttomääräisesti 5 345 (5 183) miljoonaa euroa. Eläkkeensaajien määrä kasvoi, ja Varmassa oli vuoden lopussa maksussa 340 100 (337 100) eläkettä.

Vuoden aikana tehtiin 22 579 (23 113) uutta eläkepääätöstä. Uusien eläkepääätösten määrä oli 2,3 % pienempi ja kaikkien eläkepääätösten kokonaismäärä 4,7 % suurempi kuin vuonna 2015. Vanhuuseläkepääätösten määrä oli 12 585 (13 175), työkyvyttömyyseläkepääätösten 5 577 (5 652) ja osa-aikaeläkepääätösten määrä 1 076 (694) kappaletta. Määräaikaisten eläkkeiden jatkopäätöksiä tehtiin 4 432 (4 161) ja muita päätöksiä 19 233 (16 876) kappaletta, joita ovat muun muassa eläkeoikeudessa tapahtuvien muutosten vuoksi annettavat päätökset ja ennakkopäätökset. Uusien työkyvyttömyyseläkehakemusten hylkäysosuus oli 31,7 (31,7) %. Verkossa tehtyjen eläkehakemusten osuus kaikista ensikertaisista eläkehakemuksista oli 47 (39) %.

Varman eläkehakemusten kokonaiskäsittelyaika oli vuonna 2016 merkittävästi lyhempi kuin työeläkealan keskimääräinen käsittelyaika. Eläkehakemusten käsittelyjärjestelmän uudistus valmistui vuonna 2015, minkä vuoksi käsittelyajat lyhenivät merkittävästi vuonna 2016. Järjestelmä nopeuttaa eläkehakemusten käsittelyä ja edesauttaa myös käsittelyprosessin eri vaiheiden automatisointia tulevaisuudessa.

Työeläkekuntoutus on vaihtoehto työkyvyttömyyseläkkeelle, ja kuntoutuksen volyymi kasvoi Varmassa edelleen. Kuntoutustoiminta on osoittautunut tulokselliseksi. Varman kautta kuntoutusta saaneista siirtyy työmarkkinoille kokonaan tai osittain noin 77 % kaikista kuntoutujista. Varma on ollut vuosia työeläkekuntoutuksen edelläkävijä ja ohjaa työkykyriskissä olevia asiakkaita aktiivisesti kuntoutuksen pariin. Varman asiakkaista suurempi osa hyödyntää kuntoutusta työelämäänsä paluuseen kuin siirtyy työkyvyttömyyseläkkeelle. Vuoden 2016 aikana Varma auttoi yritysasiakkaitaan henkilöriskien hallinnassa työkykyjohtamisen, kuntoutus- ja eläkeratkaisupalvelujen asiakas-kohtaisella koordinoinnilla eläkekustannusten hallinnan ja työssä jatkamisen tukemiseksi.

Varma osallistui myös asiakkaiden työkykyjohtamishankkeiden kustannuksiin yhteisesti sovittujen kirjallisten, usein monivuotisten suunnitelmien ja sopimusten mukaisesti. Finanssivalvonta antoi vuoden 2016 alkupuolella ohjeet työkykyjohtamishankkeiden tukemisesta. Varma on implementoinut nämä ohjeet liiketoimintaprosesseihinsa, ja julkistaa uudet työhyvinvointisopimukset huhtikuusta 2017 alkaen.

	31.12.2016	31.12.2015	Muutos
Vakuutettujen määrä			
TyEL ¹⁾	493 894	486 958	6 936
YEL	35 998	37 376	-1 378
Yhteensä	529 892	524 334	5 558
¹⁾ joista rekisteröidyn TEL-lisäeläkevakuutuksen piirissä	3 427	3 867	-440
Vakuutusten määrä			
TyEL	26 118	27 151	-1 033
Eläkkeensaajien määrä			
Osa-aikaeläke	1 615	1 765	-150
Perhe-eläke	50 702	51 156	-454
Työkyvyttömyyseläke	26 530	28 545	-2 015
Vanhuuseläke	247 230	241 084	6 146
Varhennettu vanhuuseläke	14 018	14 556	-538
Yhteensä ²⁾	340 095	337 106	2 989
²⁾ YEL-eläkkeensaajat	29 469	28 674	795
TEL/YEL-lisäeläkkeensaajat	43 913	43 643	270

Varman asiakaspalvelussa verkkoasioinnista on tullut merkittävä palvelukanava. Henkilöasiakkaiden asiakas-kontakteista 73 % tapahtui verkossa vuonna 2016. Varman verkkopalvelussa saa tuoreen arvion vanhuus- ja osa-aikaeläkkeen suuruudesta eläkkeellesiirtymisiän eri vaihtoehtoissa; näistä arvioista verkossa tehtiin 91 %. Verkkopalvelussa voi myös tehdä eläkehakemuksen ja seurata hakemuksensa käsittelyn etenemistä. Vanhuuseläkehakemuksista jo 54 % tehtiin verkkopalvelussa. Yhteensä verkkohakemuksia tehtiin vuoden aikana 11 359 kappaletta.

Varma lähettää vakuutetulle työeläkeotteen kerran kolmessa vuodessa. Vuonna 2016 näitä lähetettiin 223 000 (208 000) kappaletta. Otteesta näkyvät tiedot eläkkeeseen vaikuttavista ansioista sekä edellisen vuoden loppuun mennessä karttuneesta työeläkkeestä. Työeläkeotteen saa myös sähköisesti Varman verkkopalvelun kautta.

Vastuuvelka

Varman vastuuvelka kasvoi 5,1 (pieni 0,6) % 33 501 (31 866) miljoonaan euroon. Vastuuvelkaan sisältyy kasvaneiden vakuutusmaksu- ja korvausvastuiden lisäksi asiakashyvityksiin käytettävää ositettua lisävakuutusvastuuta 122 (115) miljoonaa euroa, vakavaraisuuspääomaan sisältyvää osittamatonta lisävakuutusvastuuta -578 (-1 083) miljoonaa euroa ja osaketuottosidonnaista lisävakuutusvastuuta 324 (1 402) miljoonaa euroa. Tasoitusmäärä oli 1 067 (1 203) miljoonaa euroa. Tasoitusmäärä yhdistetään 1.1.2017 alkaen osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen, eikä sitä enää seurata omana eränään.

Vastuuvelan katteena olevan omaisuuden arvo oli vuoden lopussa 124,5 (130,6) % vastuuvelasta.

Vakuutuskannan muutokset

Tilikauden aikana Varmaan ei siirtynyt vakuutuskantoja muista eläkeyhtiöstä, -säätiöistä tai -kassoista eikä Varma luovuttanut vakuutuskantaa muille.

Sijoitustoiminta

Varman sijoitusten tuotto vuonna 2016 oli 4,7 (4,2) % ja Varman sijoitusten käypä arvo nousi 42,9 (41,3) miljardiin euroon.

Sijoitustuotto tuotti hieman vastuuvelalle hyvitetävää korkoa enemmän, mutta vakavaraisuus heikentyi 30,9 (31,4) %:iin. Varman vakavaraisuus säilyi edelleen vahvalla tasolla.

Varman sijoitusten kymmenen vuoden nimellinen keskituotto oli 4,3 % ja viiden vuoden 6,5 %. Vastaavat reaalityötöt ovat 2,6 ja 5,4 %.

Vuoden 2016 alkupuolella sijoitusmarkkinoita huolestuttivat pelko Kiinan talouskasvun heikkenemisestä sekä raaka-aineiden hintojen lasku. Matala öljyn hinta aiheutti pelkoja sekä öljyteollisuuden konkurssiuhkista että monien öljyntuottajamaiden kansantalouden tilasta. Kevään aikana markkinoita rauhoitti Euroopan keskuspankin ilmoitus laajentaa rahapoliittista elvytystään sekä erityisesti Yhdysvaltain keskuspankin koronnostojen

lykkääntyminen pitkälle loppuvuoteen. Tämän seurauksena korot jatkoivat laskuaan sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa.

Muun markkinasentimentin parantuessa sijoitusmarkkinoita alkoi painaa huoli Iso-Britannian EU-kansanäänestyksestä sekä Yhdysvaltain presidentinvaaleista. Britannian todennäköinen ero EU:sta heikensi heti kansanäänestyksen jälkeen talouskasvuodotuksia sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa. Yhdysvaltain presidentinvaalien tulosten selvittyä Yhdysvaltain tulevan presidentin lupaukset veronkevennyksistä ja julkisista investoinneista nostivat maan talouskasvuodotuksia ja vetivät osakemarkkinat nousuun.

Kasvaneista geopoliittisista riskeistä huolimatta maailmantalouden kasvu on näyttänyt piristymisen merkkejä sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa. Toteutuneet talousluvut ovat osoittautuneet loppuvuoden aikana odotuksia paremmiksi molemmilla mantereilla. Yhdysvaltojen keskuspankki nosti odotetusti joulukuussa ohjaukorkoaan. Kasvaneet odotukset inflaation noususta sekä Yhdysvaltojen keskuspankin nopeammin tiukkenevasta rahapolitiikasta ajoivat korkotasojä ylöspäin ja vahvistivat Yhdysvaltojen dollaria.

Kokonaisuudessaan sijoitusvuosi oli vahva: osakekurssit nousivat merkittävästi ja yrityslainojen tuotot olivat suhteellisen korkeita. Varman sijoitustulos kehittyi markkinoiden mukaisesti: alkuvuoden markkinakehitys oli negatiivinen, mutta loppuvuosi kehittyi erittäin vahvasti. Parhaiten tuottivat osakesijoitukset ja erityisen hyvin noteeraamattomat osakkeet ja pääomasijoitukset. Myös yrityslainoista saatiin hyvää tuottoa. Sijoitusten kokonaistuottoa painoi kiinteistösijoitusten lievästi negatiiviseksi jäänyt tuotto, johon vaikutti merkittävästi 218 miljoonan euron alaskirjaukset.

Sijoitustoiminnassa korostuivat vahvan vakavaraisuusaseman turvaaminen, sijoitusten monipuolinen hajauttaminen ja vahva panostus riskienhallintaan. Riskienhallinnassa käytettiin johdannaisia suojaustarkoituksessa ja salkun riskitason säätelyssä.

Varmalla on dollarimääräisiä sijoituksia hedgerahastoissa, osakkeissa, yrityslainoissa, joukkovelkakirjalainoissa sekä pääomarahastoissa. Sijoituspolitiikan mukaisesti pääosa valuuttakurssiriskistä on suojattu, mutta vuoden viimeisellä neljänneksellä valuuttasuojauksia avattiin. Operatiivisesti valuuttariskiä hallinnoidaan yhtenä kokonaisuutena, ja tulosluvuissa valuuttavaikutus sisältyy eri omaisuusluokkien tuottoon.

Varman sijoitusten käypä arvo oli vuoden päättyessä 42 852 (41 293) miljoonaa euroa ja tuotto käyvin arvoin 1 953 (1 679) miljoonaa euroa eli 4,7 (4,2) %. Sijoitusten arvo ja tuotto esitetään toimintakertomuksessa riskin mukaisesti ryhmiteltyinä. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on esitetty sijoitusten ja sijoitustuottojen jakautuminen eri omaisuuslajeihin sekä säännösten mukaisesti että riskin mukaisesti ryhmiteltyinä.

Korkosijoitukset

Korkosijoitukset olivat tilinpäätöshetkellä 18 066 (12 268) miljoonaa euroa. Korkosijoitusten tuotto oli 4,2 (-0,4) %. Lainasaamisten tuotto oli 4,2 (2,4) %, julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainojen 1,8 (-2,5) %, muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainojen 7,8 (0,4) % ja muiden rahoitusmarkkinavälineiden -0,4 (0,5) %.

Korkosijoitukset koostuivat pääosin valtionlainoista, yritysten liikkeelle laskemista joukkovelkakirjalainoista, rahamarkkinasijoituksista ja TyEL-lainoja sisältävistä lainasaamisista.

Korkomarkkinoilla vuotta leimasivat Euroopan keskuspankin mittava julkisten velkakirjojen takaisinosto-ohjelma, Yhdysvaltojen korkotason nousu ja pankkien veloittamat talletusmaksut. Euroopassa korot laskivat vuoden aikana ennätysellisen alhaiselle tasolle, jolloin sijoittajat raportoivat positiivisia korkotuottoja. Yrityslainojen riskimarginaalien kaventuminen paransi lainojen tuottoa.

Valtionlainojen tuotto oli 1,8 (-2,5) % ja yritysten joukkovelkakirjalainojen 7,8 (0,4) %. Lainasalkussa pidettiin kohtuullisen lyhyttä, noin 3,4 vuoden duraatiota, mikä vaimensi korkoliikkeiden tulosaikutusta.

Lainasaamisten tuotto, 4,2 (2,4) %, oli matalien korkojen ympäristössä vahva. TyEL-lainojen määrä väheni entisestään vuoden aikana.

Rahamarkkinasijoitusten tuotto, -0,4 (0,5) %, oli negatiivinen pankkien veloittaessa korkoa talletusvaroista. Euroopassa korkotaso on painunut äärimmäisen alhaiseksi. Jatkossa positiivisen reaalityönnön saavuttaminen korkosijoituksista on haasteellista. Korkotuotto myös kääntyy helposti negatiiviseksi, mikäli korkotaso lähtee nousuun.

Osakesijoitukset

Osakesijoitusten arvo tilinpäätöshetkellä oli 18 527 (18 465) miljoonaa euroa. Osakesijoitusten tuotto oli 6,4 (8,8) %, joista noteeratut osakkeet tuottivat 4,5 (8,0) %, pääomasijoitukset 11,2 (7,8) % ja noteeraamattomat osakesijoitukset 23,7 (21,2) %.

Osakekurssit putosivat voimakkaasti vuoden 2016 alussa. Vuoden aikana osakkeiden arvotukseen vaikutti useita riskitekijöitä, joihin varautuminen oli hankalaa ja jotka viime kädessä osoittautuivat positiivisiksi. Näitä olivat niin Euroopan pankkeihin kohdistuneet arviot niiden taloudellisesta tilanteesta, Iso-Britannian EU-jäsenyyttä vastustaminen kuin Yhdysvaltain presidentinvaalitkin. Kaikkien näiden vaikutus osakekurssiin jäi odotettua pienemmäksi.

Loppuvuotta kohti osakekurssit nousivat niin, että koko osakevuodesta tuli vahva matalan korkotason ohjatessa pääomia korkeampiriskisiin sijoituksiin. Yleinen talouskehitys ei ole suoraan vaikuttanut osakemarkkinoiden kehitykseen.

Kiinteistösijoitukset

Varman kiinteistösalkun kansainvälisen hajautuksen kasvattaminen jatkui vuonna 2016. Kiinteistösijoitukset olivat tilinpäätöshetkellä 3 643 (3 906) miljoonaa euroa. Suorat kiinteistösijoitukset olivat 2 897 (3 313) ja kansainvälisten ja kotimaisten kiinteistösijoitusrahastojen arvo oli vuoden lopussa yhteensä 746 (593) miljoonaa euroa.

Kiinteistösijoitusten tuotto oli -0,9 (3,3) %. Suorat kiinteistösijoitukset tuottivat -2,6 (2,3) ja kiinteistösijoitusrahastot 6,8 (9,9) %. Suorien kiinteistösijoitusten tuotto jäi negatiiviseksi tilikauden aikana kirjattujen käypien arvojen alennusten seurauksena. Vuonna 2016 tehtyjen, suoraan omistettujen kiinteistöomaisuuden käypien arvojen alennusten vaikutus oli yhteensä -218 (-88) miljoonaa euroa. Salkun arvoon ja kokonaistuottoon vaikuttivat tehdyt käypien arvojen muutokset, kohteiden myynnit ja toteutuneet investoinnit.

Kotimaisen suoraan omistetun kiinteistöomaisuuden painoa pienennettiin hieman. Varma myi kiinteistökohteita yhteensä 301 miljoonalla eurolla. Varman suoraan omistetun toimitilakiinteistösalkun vajaakäyttöaste oli vuoden lopussa 6,2 %.

Vuoden 2016 aikana investointeja tehtiin yhteensä 116 miljoonan euron arvosta. Ne kohdistuvat pääosin olemassa olevien kohteiden kehittämiseen sekä ylläpito- ja peruskorjausrakentamiseen sekä asuntorakentamiseen. Vuoden 2016 aikana Varman omistukseen valmistui 128 asuntoa ja vuoden lopussa Varmalla oli rakenteilla 103 uutta vuokra-asuntoa pääkaupunkiseudulle. Lisäksi on suunnitteilla useita asuinrakennusprojekteja ja kehityshankkeita. Suomessa investoinnit suunnataan pääkaupunkiseudulle ja suurimpiin kasvukeskuksiin.

Muut sijoitukset

Muut sijoitukset olivat tilinpäätöksessä 7 320 (6 991) miljoonaa euroa. Sijoitukset koostuivat hedgerahasto-sijoituksista 7 184 (6 663), hyödykesijoituksista 137 (352) ja muista sijoituksista -2 (-24) miljoonaa euroa. Muiden sijoitusten tuotto oli 5,3 (3,5) %.

Hedgerahastosijoitusten tuotto oli 5,6 (3,9) %. Hedgerahastosijoitusten tuotto vahvistui merkittävästi loppuvuodesta, mikä paransi Varman kokonaistulosta. Salkun sisällä erityyppiset luottoriskiä sisältäneet rahastot tuottivat parhaiten.

Sijoitusten kokonaisriski

Sijoitusten markkinariski muodostaa suurimman yhtiön tulokseen ja vakavaraisuuteen kohdistuvan riskin. Osakkeiden osuus sijoitusten markkinariskistä oli selkeästi suurin. Varman sijoitusten kokonaisriskiä mittaava VaR-luku oli 1 633 (1 842) miljoonaa euroa. Luku tarkoittaa 97,5 %:n todennäköisyydellä sijoitusten suurinta mahdollista markkina-arvon alenemista tavanomaisissa olosuhteissa kuukauden aikana.

Varman omistajaohjauksen periaatteet

Varman omistajaohjauksen keskeisiä periaatteita ovat omistettujen yritysten korkeatasoinen hallinnointi, toiminnan läpinäkyvyys, aktiivinen vaikuttaminen sekä avainhenkilöstön kannustinjärjestelmien seuranta. Vuonna 2016 Varma osallistui aktiivisesti omistamiensa kotimaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin ja yhtiöiden osakkeenomistajien nimitystoimikuntien työskentelyyn. Varman jäsenyydet listattujen yhteisöjen nimitystoimikunnissa ovat nähtävillä Varman verkkosivuilla.

Liikekulut

Varma käytti vakuutusmaksun hoitokustannustulolla katettaviin liikekuluihin 72 (74) % työeläkevakuutusmaksun yhteydessä saaduista hoitokustannusosista. Liikekulujen hallinta on keskeinen tavoite samalla, kun toiminnallista tehokkuutta kehitetään entisestään. Toiminnan tehokkuus koituu Varman asiakkaiden hyväksi asiakashyvytyksinä. Varman tavoitteena on hoitaa niin nykyisten kuin tulevienkin eläkkeensaajien varoja mahdollisimman tehokkaasti.

Toiminnan tehokkuuden lisääminen edellyttää henkilöstöressurssien ja varsinkin tietojärjestelmäkulujen jatkuvaa hallintaa, sillä ne muodostavat Varman liikekuluista valtaosan. Kokonaisliikekulut pienenevät 5 % ja olivat 138 (145) miljoonaa euroa.

Varma osallistuu aktiivisesti työeläkealan yhteisten tietojärjestelmien kehittämiseen ja hallinointiin. Varma edellyttää myös yhteisiltä järjestelmiltä kustannustehokkuutta sekä kustannusten läpinäkyvyyttä.

Henkilöstö

Emoyhtiön henkilöstö keskimäärin ja tilikaudella maksetut palkat käyvät ilmi alla olevasta taulukosta.

	2016	2015	2014	2013	2012
Henkilöstö keskimäärin	540	549	552	565	572
Palkat ja palkkiot, milj. euroa	36,0	39,6	40,1	37,9	37,0

Konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyn Tieto Esy Oy:n henkilöstömäärä oli vuonna 2016 keskimäärin 64.

Vuoden lopussa Varman henkilöstöstä työskenteli 56 % eläkepalveluiden ja asiakkuuksien toiminnoissa, 13 % sijoitustoiminnoissa ja 31 % muissa toiminnoissa.

Konserni- ja osakkuusyhtiöt

Vuoden 2016 lopussa Varma-konserniin kuului 152 (186) tytär- ja 22 (20) osakkuusyhtiötä. Tärkeimmät tytär- ja osakkuusyhtiöt ovat Tieto Esy Oy (50,1 %), Technopolis Oyj (24,0 %), ja NV Kiinteistösjointus Oy (45,0 %). Lisäksi Varma-konserni omistaa 50 % Keskinäisen vakuutusyhtiön Kalevan takuupääomasta. Pääosa tytär- ja osakkuusyhtiöistä on kiinteistöyhtiöitä.

Yhtiön hallinto

Varman yhtiökokouksessa käyttävät äänivaltaa vakuutusentoutajat noin 78 %:n, vakuutetut noin 20 %:n sekä takuupääoman omistaja Sampo-konserni noin 2 %:n äänioikeudella.

Varman varsinainen yhtiökokous pidettiin 17.3.2016. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajalle tilikaudelta 2015. Hallintoneuvoston uusiksi jäseniksi valittiin Jukka Jäämaa, Timo Karttinen, Niina Koivuniemi, Ville Kopra, Timo Koskinen ja Jari Suominen.

Hallintoneuvoston jäseninä jatkoivat Kari Jordan (puheenjohtaja), Martti Alakoski (varapuheenjohtaja), Satu Wrede (varapuheenjohtaja), Juri Aaltonen, Petri Castrén, Erkki Etola, Stig Gustavson, Tauno Heinola, Jarmo Hyvärinen, Erkki Järvinen, Tapio Korpeinen, Päivi Kärkkäinen, Päivi Leiwo, Olli Luukkainen, Ilkka Nokelainen, Lauri Peltola, Matti Rihko, Leena Vainiomäki, Jorma Vehviläinen, Christoph Vitzthum, Anssi Vuorio ja Göran Åberg. Tauno Heinola erosi hallintoneuvostosta 1.10.2016 ja Martti Alakoski 2.12.2016.

Varman tilintarkastajiksi valittiin KHT Petri Kettunen ja KHT Paula Pasanen. Varatilintarkastajiksi valittiin KHT Marcus Tötterman ja tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

Varman hallitukseen kuuluivat vuonna 2016 Berndt Brunow (puheenjohtaja), Jari Paasikivi (varapuheenjohtaja), Antti Palola (varapuheenjohtaja), Riku Aalto, Mikael Aro, Johanna Ikäheimo, Ari Kaperi, Jyri Luomakoski, Petri Niemisvirta, Ilkka Oksala, Kai Telanne ja Veli-Matti Töyrylä sekä varajäsenet Eija Hietanen, Mikko Ketonen ja Liisa Leino.

Varman hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 1.12.2016 hallituksen uusiksi jäseniksi 1.1.2017 alkaen Casimir Lindholmin ja Pekka Piispasen sekä uudeksi varajäseneksi Eila Annalan. Berndt Brunowin, Veli-Matti Töyrylän ja Mikko Ketosen jäsenyydet päättyivät 31.12.2016.

Varman hallitus valitsi kokouksessaan 15.12.2016 puheenjohtajaksi Jari Paasikiven sekä varapuheenjohtajiksi Kai Telanteen ja Antti Palolan 1.1.2017 alkaen.

Varman verkkosivuilla on esitetty hallinto- ja ohjausjärjestelmistä ajantasainen selvitys, joka perustuu listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksiin. Varma julkaisee osavuosiraportin vuosineljänneksittäin tavoitteenaan, että yhtiön taloudellinen julkinen raportointi on läpinäkyvää ja parhaiden käytäntöjen mukaista.

Oma pääoma

Varmalla on 71 takuuosuutta, jotka ovat Sampo Oyj:n ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön hallussa. Yhtiöjärjestyksen mukaan takuupääomalle 11 941 342,78 euroa suoritetaan vuosittain yhtiökokouksen päättämä korko, joka voi olla enintään työntekijöiden eläkkeitä koskevan lainsäädännön mukaisessa vakuutuksessa sovellettava perustekorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä.

Riskienhallinta

Varman tulokseen ja vakavaraisuuteen liittyviin riskeihin vaikuttaa pääasiallisesti sijoitustoiminnan tulos. Tärkein operatiivinen riski liittyy tietojärjestelmiin, joiden toiminta on keskeistä varsinkin suurkoneympäristössä toimivien eläkkeiden ja vakuutusten käsittelyssä sekä työeläkejärjestelmän verkottuneessa toimintatavassa.

Työeläkejärjestelmän maksuvalmiusriski on hallinnassa, koska eläkemeno on hyvin ennustettavissa ja sijoituksissa on merkittävä paino likvideissä instrumenteissa. Varman vakuutusliikkeen riskit, jotka eivät ole merkittäviä, liittyvät kerättyjen vakuutusmaksujen ja niistä kertyneen vastuuelan riittävyyteen suhteessa yhtiön vastuulla oleviin eläkkeisiin.

Varman sijoitussuunnitelmassa määritellään muun muassa sijoituksille asetettavat yleiset turvaavuustavoitteet, sijoitusten hajautus- ja likviditeettitavoitteet sekä valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteet. Hallitus arvioi yhtiön sijoituksiin sisältyvät riskit arvonmuutoksen, odotetun tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen sekä yhtiön riskinkantokyvyn sijoitusten osalta mukaan lukien arvion vakavaraisuusaseman kehityksestä. Sijoitussuunnitelmassa määritelty perusallokaatio määrittää perustason sijoitussalkun kokonaisriskille. Perusallokaatiosta voidaan poiketa määriteltyjen rajojen puitteissa. Maksimiriskitaso mitoitetaan siten, että noteerattuihin osakesijoituksiin sekä osaan hedgerahastosijoituksista kohdistuvan 25 % arvonlaskun jälkeen vakavaraisuuspääoma on vähintään VaRin verran vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärää korkeammalla ja kuitenkin aina vähintään vakavaraisuusrajalla. Sijoitussalkun hajauttaminen perustuu omaisuusluokkien tuottokorrelaatiot huomioivaan allokointiin. Riskejä hallitaan muun muassa hajauttamalla sijoituksia omaisuusluokittain ja kohteittain, sijoituskantaa ja -kohteita analysoimalla, riskikeskittymiä välttämällä, turvaavalla vakuuspolitiikalla, varovaisella arvostuskäytännöllä, johdannaisten käytöllä sekä valvonta- ja seurantajärjestelmällä.

Varma on avannut valuuttariskiään tilikauden loppupuolella ja tämä kehitys on jatkunut uuden tilikauden puolella. Valuuttariskin avaamiseen liittyy normaaleja sijoitustoiminnan riskejä.

Vuoden 2017 alusta voimaantullut eläkeuudistus tukee Suomen talouden rakenteiden sopeuttamista. Eläketurvan toimeenpanon näkökulmasta eläkeuudistuksen riski on lainsäädännön soveltaminen käytäntöön erityisesti uusien eläkelajien, työuraeläkkeen ja osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen osalta.

Työeläkkeen etuusperusteisuus luo turvaa ja taloudellista ennustettavuutta. Nuorten ja tulevien sukupolvien eläketurvan turvaaminen vahvistaa työeläkejärjestelmän tulevaisuutta. Maksutason sopiminen tämän vuosikymmenen loppuun saakka on yritysten näkökulmasta merkittävä vakautta lisäävä tekijä vallitsevassa vaativassa taloustilanteessa. Sovittujen etuussopeutusten ansiosta eläkkeiden rahoitusta koskeva tasapaino näyttää olevan mahdollinen kohtuullisella kustannusrasituksella. Eläkeiän nousu helpottaa rahoitusta pidemmällä aikavälillä.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa kuvataan tarkemmin vakuutus-, sijoitus-, operatiivisia ja muita riskejä hallintakeinoineen sekä esitetään niihin liittyviä määrällisiä tietoja.

Vastuullisuus

Varma on syksystä 2015 alkaen rakentanut yritysvastuuohjelman tavoitteineen ja toimenpiteineen. Ohjelmassa on määritelty Varman olennaisimmat yritysvastuun vaikutukset. Varma on arvioinut toimintaansa ja liikesuhteisiinsa liittyvät yritysvastuuriskit ja sillä on riskeihin liittyen käytössä riittävät ja tarkoituksenmukaiset ennakoivan huolellisuuden turvaavat prosessit.

Varman yritysvastuun tavoitteista ja toimenpiteistä on kerrottu erillisessä GRI-ohjeiston mukaan tehdyssä raportissa.

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Liiketoimintamallin kuvaus

Varmalla on vastuullinen perustehtävä, eläkkeiden turvaaminen. Ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun ja työntekijöihin liittyvien seikkojen, ihmisoikeuksien kunnioittamisen sekä korruption ja lahjonnan torjunnan kannalta suurimmat vaikutukset on Varman sijoitustoiminnalla. Varman omassa toiminnassa merkityksellisintä on henkilöstöstä huolehtiminen ja vastuu ympäristöstä.

Ympäristövastuu

Varma kartoitti vuonna 2016 sijoitustensa hiilijalanjäljen ja laati ilmastopolitiikan, jossa on asetettu tavoitteet CO₂-jalanjäljen pienentämiseen suorissa sijoituksissa omaisuusluokittain. Vuonna 2016 Varman noteerattujen osakesijoitusten hiilijalanjälki suhteessa liikevaihtoon pieneni 22 % edellisvuoteen verrattuna ja se oli 36 % pienempi kuin Varman vertailuindeksillä. Varman noteerattujen yrityslainasijoitusten hiilijalanjälki suhteessa liikevaihtoon oli 50 % pienempi kuin Varman vertailuindeksillä. Noteerattujen yrityslainasijoitusten hiilijalanjäljen laskentatapaa kehitettiin vuonna 2016, ja tulokset eivät kaikilta osin ole vertailukelpoisia edellisvuoteen. Kiinteistö-sijoituksissa CO₂-jalanjälki pieneni 8 % suhteessa bruttoneliöihin vuodesta 2015.

Varman oman toiminnan ympäristövaikutuksia tarkastellaan WWF:n Green Office -järjestelmän avulla. Varma sai vuonna 2016 toimistoauditoinnin jälkeen Green Office -sertifikaatin. Varman oman toiminnan hiilijalanjälki pieneni 23 % vuonna 2016; merkittävin vaikutus oli siirtymisellä vihreään sähköön.

Sosiaalinen vastuu ja työntekijöihin liittyvät seikat

Sosiaalinen vastuu Varmassa tarkoittaa eläketurvan häiriötöntä toimeenpanoa ja Varman asiakkaiden työkyvyn tukemista. Toiminnallisena tavoitteena on, että eläke- ja kuntoutusasiakkaat saavat päätöksen viivytyksettä ja että eläkepäätökset ovat oikeudenmukaisia. Vuonna 2016 eläkehakemusten keskimääräiset käsittelyajat lyhenivät edellisen vuoden 60 päivästä 43,9 päivään, ollen 8,8 päivää nopeammat kuin työeläkealalla keskimäärin. Eläke maksettiin asiakkaan tilille viimeistään neljässä päivässä eläkepäätöksestä.

Varman tavoitteena on vähentää työkyvyttömyyseläkkeitä työkykyjohtamisen kehittämisen ja vaikuttavan kuntoutuksen avulla. Vuonna 2016 Varman asiakasyritysten keskimääräinen työkyvyttömyysmaksuluokka oli 3,4 (3,5). Varman asiakkaat ovat tyytyväisiä työkykyjohtamisen palveluihin, ja suosittelemalukkuus on korkealla tasolla (NPS-lukema vuonna 2016 oli 54,2). Varman kuntoutujista 77 %, noin 1 230 henkilöä palasi takaisin työelämään vuonna 2016.

Varman tavoitteena on huolehtia varmalaisten työhyvinvoinnista ja osaamisesta sekä taata heille hyvä ja tasalaatuinen esimiestyö. Näiden tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti toteutettavassa henkilöstökyselyssä. Vuonna 2016 henkilöstön kokonaistyytyväisyys oli hyvällä tasolla, 3,90 (edellisessä kyselyssä 3,83) asteikolla 1–5.

Varmalaisia esimiehiä valmennetaan jatkuvasti ja suorituksen johtamisen saamaa palautetta seurataan henkilöstökyselyssä. Vuonna 2016 suorituksen johtaminen sai hyvän arvion, 3,7, joka on sama taso kuin edellisellä mittauskerralla.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä korruption ja lahjonnan torjunta

Varma edellyttää sijoituskohteiltaan, että listatut yhtiöt noudattavat kansallisen lainsäädännön lisäksi kansainvälisiä normeja ja sopimuksia, tavallisimmin YK:n Global Compact -yhteiskuntavastuualoitteen periaatteiden noudattamista. Varma käyttää normien noudattamisen tarkastamisessa ulkopuolista palveluntarjoajaa, joka käy läpi kahdesti vuodessa Varman suorat listatut osakesijoitukset, listatut yritysainasijoitukset sekä osakerahastot.

Lokakuussa 2016 tehty sopimusten noudattamisen tarkastaminen kattoi kaikki Varman suorat osakesijoitukset listattuihin yhtiöihin, suorat listatut yritysainat ja kaikki aktiiviset osakerahastot. Kokonaisuudessaan tarkastelu kattoi 32 % Varman sijoituksista.

Varman listatuissa osakesijoituksissa ja listatuissa yritysainasijoituksissa ei vuoden lopussa ollut yhtiöitä, joilla on pitkäkestoisia rikkomuksia. Varma sulkee eettisin perustein pois suorista listatuista sijoituksistaan yhtiöt, jotka keskittyvät tupakan valmistukseen tai ydinasetuotantoon. Varma on allekirjoittanut YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet (Principles for Responsible Investment, PRI) jo vuonna 2011. Raportoimme vuosittain vastuullisesta sijoittamisesta PRI:n kehikon mukaisesti.

Varman omassa toiminnassa ei ole merkittäviä ihmisoikeuksien rikkomiseen liittyviä riskejä. Toimitusketjumme ulottuu pääasiassa vain Suomeen. Varman eettisissä liiketoimintaohjeissa on kuvattu lahjonnan ja korruption vastaisia ohjeita mm. lahjojen ja kestityksen antamisesta ja vastaanottamisesta sekä eturistiriitojen välttämisestä. Jokaisen varmalaisen edellytetään suorittavan eettisten liiketoimintaohjeiden verkkokurssi kahden vuoden välein. Vuonna 2016 kurssin suoritti 88 % varmalaisista.

Tulevaisuuden näkymät

Maailmantalouden kasvu jatkuu ja talouden odotetaan elyvän euroalueella edelleen rahapolitiikan tukemana. Yhdysvalloissa kasvu jatkuu, ja keskuspankki on viestinyt jatkavansa rahapolitiikan kiristämistä. Yhdysvaltain uuden hallinnon talouspoliittinen linja kiteytynee alkuvuodesta. Talouden finanssipoliittisen elvyttämisen odotetaan vahvistavan inflaatiota. Vahvistuneet inflaatio-odotukset ja muutokset rahapolitiikassa ennakoivat jonkinlaista positiivista käännettä taloudessa.

Vaikka arvostustasot pääomamarkkinoilla pitivät hyvin pintansa vuoden 2016 poliittisissa myllerryksissä, odotamme epävarmuuden kuitenkin edelleen jatkuvan vuonna 2017. Eläkesijoittajalle toimintaympäristö sijoitusmarkkinoilla on haastava myös alkaneena vuonna.

Suomen taloudessa työllisyyden ja viennin odotetaan vahvistuvan viipeellä kilpailukyky sopimuksen ansioista, mikäli palkkojen nousua hillitään myös seuraavissa palkoista tehtävissä sopimuksissa. Investointien vahvistumisen odotetaan jatkuvan. Maailmantalouden kasvun hidastuminen, mahdollinen protektionismin lisääntyminen Yhdysvalloissa ja muu poliittisen epävarmuuden lisääntyminen olisivat riskejä Suomen talouden elpymiselle.

Suomessa eläkeuudistus on tuonut vuoden 2017 alusta muutoksia sekä eläke-etuuksiin että eläkkeiden rahoitukseen. Muuttuva eläkelainsäädäntö lisää asiakkaiden tiedon tarvetta, mihin on varauduttu asiakaspalvelussa ja lisäämällä viestintää. Varma on valmistautunut hyvin eläkelainsäädännön muutoksiin yhdessä asiakkaidensa kanssa ja kehittänyt palveluidensa vaikuttavuutta ja tehokkuutta erityisesti työhyvinvointi- ja eläkeratkaisu-toiminnassa.